

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	B. Scheffer	Datum	5 februari 2026
E-mail	bernd.scheffer1@utrecht.nl	Kenmerk	34060799
Type brief	Aanbiedingsbrief	Onderwerp	terugblik jaarwisseling '25/'26
Bijlage(n)	1	Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

De jaarwisseling van 2025/2026 heeft ons opnieuw laten zien hoe groot de uitdagingen zijn rond openbare orde en veiligheid. Op verschillende plekken in de stad is sprake geweest van ernstig geweld tegen politie, gemeentelijke handhavers, hulpverleners en inwoners. Dit gebeurde zowel tijdens de jaarwisseling als de periode rondom de jaarwisseling. Dit raakt de kern van onze samenleving: respect voor elkaar en voor hen die zich inzetten voor onze veiligheid. We spreken onze waardering uit voor de professionele en moedige inzet van de politie, gemeentelijke handhavers, hulpdiensten en partners, die onder moeilijke omstandigheden hebben gezorgd dat verdere escalatie zoveel mogelijk is voorkomen.

Het overgrote deel van de Utrechters heeft samen feestelijk het nieuwjaar ingeluid, ondanks de heftige incidenten en de noodzakelijke forse inzet van de politie. Er was een feestelijk aftelmoment op het Jaarbeursplein en er waren bijna 60 gesubsidieerde buurtinitiatieven waar inwoners bij elkaar kwamen om de jaarwisseling te vieren. In deze brief informeren wij u over het verloop van de jaarwisseling en gaan wij zowel in op de incidenten en de openbare ordeverstoringen als de feestelijke kant van de jaarwisseling.

Terugblik voorbereiding

In de voorbereiding is in de driehoek afgesproken dat de inzet van de politie dit jaar nadrukkelijk gericht zou zijn op het aanhouden van relschoppers. In voorgaande jaren was het aantal aanhoudingen relatief laag in verhouding tot de ernst van het geweld en de vernielingen. In de driehoek werd afgesproken om de inzet te vormen langs drie pijlers: preventie, repressie en opsporing en vervolging. Door de wijze waarop de politie georganiseerd was en inzet pleegde, kon de politie deze jaarwisseling 70 aanhoudingen verrichten. De politie doet nog onderzoek. Dit kan resulteren in aanvullende aanhoudingen.

De voorbereiding op de jaarwisseling en de inzet tijdens de jaarwisseling wordt, zoals gebruikelijk, tegen het licht gehouden en in driehoeksverband geëvalueerd. De heftige incidenten in Overvecht en Kanaleneiland laten zien dat groepen jongeren uit waren op gerichte confrontaties met de politie. Opschaling, inclusief de uitzonderlijke inzet van de waterwerper (na expliciete toestemming van de burgemeester), was gezien de aard en de ernst van de situatie noodzakelijk om veilige werkruimte te creëren voor politie en hulpverleningsdiensten en om de openbare orde te herstellen.

Het grote aantal aanhoudingen ten opzichte van eerdere jaren is primair een gevolg van de wijze waarop de politie georganiseerd was en inzet pleegde. Dit was in lijn met de gemaakte afspraken in de driehoek, gericht op opsporing en aanhouding van relschoppers. De verwachting is dat er komend jaar meer bestuurlijke maatregelen kunnen worden ingezet (zoals gebiedsverboden, meldplichten en lasten onder dwangsom), omdat aanhoudingen en strafrechtelijke afdoening bijdragen aan zicht op personen en dossieropbouw.

Inzet politie, ME en waterwerper

In de avond en nacht bevond de politie zich in een situatie van langdurige, gecoördineerde en op escalatiegerichte, ernstige verstoringen van de openbare orde. Hierbij was sprake van groepsgedrag, vernielingen, brandstichting en herhaaldelijke confrontaties gericht tegen de politie. Opvallend was het veelvuldige gebruik van explosieven en/of zwaar vuurwerk en gezichtsbedekking door groepen jongeren.

Naast de reguliere politie-inzet was het gedurende de avond en nacht meermaals en langdurig nodig de Mobiele Eenheid (ME) in te zetten in Overvecht en Kanaleneiland. Zowel de reguliere politie als de ME werden veelvuldig bekogeld met explosieven en/of zwaar vuurwerk en stenen. Ook werden er voorwerpen op de weg gegooid als wegversperring voor de politie. Om veilige werkruimte voor de politie te creëren, is de waterwerper ingezet. Gebruik van de waterwerper was noodzakelijk, omdat minder ingrijpende alternatieven onvoldoende waren om de openbare orde te herstellen en aanhoudingen te verrichten.

Geweld tegen hulpverleners

In elk geval twee politiemedewerkers hebben letsel opgelopen doordat zij bekogeld zijn met vuurwerk. Gelet op de aard en intensiteit van het geweld tegen de politie had dit aantal veel hoger kunnen zijn. Ook medewerkers van jongerenwerk, Stadsmakers Veiligheid en de brandweer zijn met vuurwerk bekogeld. Voor zover nu bekend hebben twee medewerkers van THOR, een medewerker van JoU en een Stadsmaker oogletsel opgelopen, gelukkig zonder blijvende schade. Het is onaanvaardbaar dat mensen gewond raken die zich inzetten voor de veiligheid en leefbaarheid van de stad. De politie werkt samen met het Openbaar Ministerie dan ook aan opsporing en vervolging van daders van deze en andere geweldsincidenten.

Inzet jongerenwerk, Stadsmakers en gemeentelijke handhaving

Gedurende de jaarwisseling waren jongerenwerkers van JoU actief met het organiseren van activiteiten en het onderhouden van contact met jongeren. Drie jongerencentra waren geopend tot ongeveer 02.00 uur, en daarnaast waren er ambulante teams op straat. Het jongerencentrum in Kanaleneiland bleef gesloten vanwege een dreigende sfeer voorafgaand aan de jaarwisseling. Het geplande alternatieve voetbaltoernooi kon daar ook niet doorgaan vanwege het ontbreken van voldoende beheerders en beveiliging.

Ruim 300 Stadsmakers Veiligheid waren in groepen vrijwilligers aanwezig in verschillende wijken. Hun inzet is van grote waarde, omdat zij in staat zijn om verbindingen te leggen waar dat voor politie of jongerenwerk niet langer mogelijk is. Hierdoor zijn verschillende potentiële ordeverstoringen in de kiem gesmoord.

In afstemming met de politie is de inzet van gemeentelijke handhavers aangepast als de veiligheid van medewerkers niet langer kon worden gewaarborgd. Daarom concentreerde de gemeentelijke handhaving zich op wijken als Binnenstad, Oost, Noordoost, West, Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern, waar zij toezicht hielden, mensen aanspraken op gemeentelijke regelgeving en enkele beginnende branden hebben geblust. De samenwerking tussen gemeentelijke handhavers, JoU, Stadsmakers en de politie is door alle partijen als zeer constructief ervaren.

Vuurwerk

Dit was het laatste jaar dat in Nederland nog legaal vuurwerk kon worden gekocht. Dit hebben veel mensen aangegrepen om grootschalig vuurwerk in te slaan en af te steken. Utrecht vormt hierop geen uitzondering, ondanks het lokale afsteekverbod. Het aantal meldingen van vuurwerkoverlast lag dit jaar met ruim 3100 meldingen een stuk hoger dan bij de vorige jaarwisseling (2.714 meldingen).

Datum 5 februari 2026
Ons kenmerk 34060799

Opvallend is dat vooral tussen oktober en medio december meer gemeld is. Het aantal meldingen is verspreid door de gehele stad, waarbij er niet echt wijken uitspringen.

Handhaving

Zoals bekend is de handhaving van het afsteken van vuurwerk vrijwel ondoenlijk. Desondanks zijn er in de periode voorafgaand aan de jaarwisseling vier waarschuwingen en drie boetes uitgedeeld door gemeentelijke handhavers en is een aantal maal vuurwerk in beslag genomen. Ook is enkele malen illegaal vuurwerk aangetroffen dat vervolgens door de politie in beslag is genomen.

Communicatie

De communicatiecampagne richtte zich op de naleving van het lokale afsteekverbod, met speciale aandacht voor jongeren. Hiervoor is een combinatie van online en offline communicatiemiddelen ingezet. Er is geflyerd op markten om inwoners direct te informeren. Via social media en middelbare scholen werd gericht gecommuniceerd met jongeren en met bezoekers en inwoners van de stad. Daarnaast is geadverteerd op radiozender FunX, die onder jongeren veel wordt beluisterd. Door deze mix van kanalen werd het afsteekverbod breed en herhaald onder de aandacht gebracht.

Vuurwerkverbod

Wij zijn blij dat de komende jaarwisseling er een landelijk vuurwerkverbod geldt. Afhankelijk van hoe het verbod wordt geformuleerd maakt dit de handhaving eenvoudiger. Aan de andere kant is vuurwerk nog steeds legaal te koop in België, Duitsland en andere (nabijgelegen) landen. Wij gaan er daarom vanuit dat ook volgend jaar in Utrecht vuurwerk zal worden afgestoken. Met het aanbieden van alternatieve vieringen, gerichte communicatiecampagnes en een afnemende maatschappelijke tolerantie voor vuurwerk, hebben wij de overtuiging dat de vuurwerktraditie in Utrecht uiteindelijk naar de achtergrond zal verdwijnen.

Schade openbare ruimte

Er is dit jaar fors minder schade in de openbare ruimte dan in voorgaande jaren. Met name de schade aan ondergrondse vuilcontainers is substantieel lager dan in voorgaande jaren.

Feestelijke jaarwisseling

We hebben dit jaar een vervolg gegeven aan de adviezen van het burgerberaad over de jaarwisseling. We voerden vanaf oktober opnieuw de campagne 'Oud en vanaf nu'. De campagne gaat over samen de jaarwisseling vieren zonder vuurwerk. Er waren in de stad bijna 60 buurtinitiatieven die met subsidie een activiteit hebben georganiseerd. Dit aantal is een groei ten opzichte van vorig jaar: toen waren er circa 40 initiatieven. Het centraal aftelmoment en het kinderaftelmoment op het Jaarbeursplein trokken gezamenlijk zo'n 2.500 bezoekers.

We organiseerden dit jaar – vanwege een kleiner budget - geen eigen lichtroute. We bundelden wel de lichtactiviteiten in de stad samen met Utrecht Marketing onder de noemer 'tijd voor lichtjes kijken'. Aanvullend hierop konden bewoners in zes wijken in een workshop leren lichtprojecties te maken. Die projecties zijn op dezelfde avond op een gebouw uit de buurt geprojecteerd.

Ook in 2026-2027 organiseren we op een vergelijkbare manier een feestelijke jaarwisseling. Voor de opvolging van de adviezen van het burgerberaad over de jaarwisseling stelden we bij de Voorjaarsnota 2025 namelijk voor twee jaar 500.000 euro beschikbaar.

Datum 5 februari 2026
Ons kenmerk 34060799

Conclusie

Wij spreken onze waardering en dank uit aan de vrijwilligers, jongerenwerk en ambtenaren die betrokken waren bij de (voorbereiding op) de jaarwisseling. In het bijzonder danken we de politie, die onder uitzonderlijke en gevaarlijke omstandigheden hun werk hebben gedaan.

De evaluatie van deze jaarwisseling zal samen met partners plaatsvinden om te bezien welke lessen kunnen worden getrokken voor de volgende jaarwisseling. De uitgangspunten van de voorbereiding, waarbij preventie, zichtbaarheid in de wijk en (waar noodzakelijk) gerichte handhaving gericht op aanhouden centraal stonden nemen we mee in de voorbereiding op de komende jaarwisseling .

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Bijlage: Infografic jaarwisseling